

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ :ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:ΖΩΗ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

**ΘΕΜΑ: "Η απώλεια της ελληνικής
ιθαγένειας"**

**Subject: "The loss of the Greek
citizenship"**

Μανδουράρη Μαργαρίτα
Α.Μ.1340200300268

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>Κυριότερες Συντομογραφίες</u>	σελ.3
<u>Αιτιολόγηση της σύνθεσης της εργασίας</u>	σελ.4
<u>Εισαγωγή</u>	σελ.5
<u>Απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας σύμφωνα με το Σύνταγμα</u>	σελ.8
<u>Σύμφωνα με τον ν.3284/2004</u>	σελ.10
<u>Απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας λόγω κτήσης αλλοδαπής ιθαγένειας (Άρθρο 16)</u>	σελ.11
<u>Αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας λόγω έκπτωσης(Άρθρο 17)</u>	σελ.14
<u>Λόγω δήλωσης αποποίησης (Άρθρο 18)</u>	σελ.16
<u>Απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας τέκνων πολιτογραφηθέντων Ελλήνων (Άρθρο 19)</u>	σελ.17
<u>Λόγω νιοθεσίας από αλλοδαπό (Άρθρο 20)</u>	σελ.18
<u>Με δήλωση λόγω γάμου με Έλληνα (Άρθρο 21)</u>	σελ.19
<u>Επίλογος</u>	σελ.20
<u>Περίληψη</u>	σελ.21
<u>Summary</u>	σελ.22
<u>Βασικά λήμματα</u>	σελ.23
<u>Basic entry</u>	σελ.24
<u>Βιβλιογραφία</u>	σελ.25
<u>Παράρτημα</u>	σελ.26

Κυριότερες Συντομογραφίες

<i>ΑΚ</i>	<i>Αστικός Κώδικας</i>
<i>αρ.</i>	<i>άρθρο</i>
<i>εδ.</i>	<i>εδάφιο</i>
<i>Κ.Ε.Ι</i>	<i>Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας</i>
<i>ν.</i>	<i>νόμος</i>
<i>παρ.</i>	<i>παράγραφος</i>
<i>περ.</i>	<i>περίπτωση</i>
<i>ΣτΕ</i>	<i>Συμβούλιο της Επικρατείας</i>
<i>σελ.</i>	<i>Σελίδα(ες)</i>
<i>Το Σ</i>	<i>Το Σύνταγμα</i>

ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει το ζήτημα της απώλειας της ελληνικής ιθαγένειας. Για αυτόν τον σκοπό ακολουθεί αρχικά μια εισαγωγή όπου εκτίθενται η έννοια της ιθαγένειας, η νομική της φύση, η διάκρισή της από παρεμφερείς έννοιες καθώς και η νομική κατοχύρωση του δικαιώματος της ιθαγένειας.

Στην συνέχεια αναφέρονται και αναλύονται οι λόγοι απώλειας της ελληνικής ιθαγένειας τόσο σύμφωνα με το Σύνταγμα, όσο και σύμφωνα με τον ν.3284/2004 Περί κυρώσεως του κώδικα ελληνικής ιθαγένειας.

Επιπρόσθετα, στον επίλογο αναφέρονται κάποια γενικά συμπεράσματα που ακολουθούν την ανάλυση του ζητήματος, ενώ στην περίληψη, που εκτίθεται και στην αγγλική γλώσσα, παρουσιάζονται τα κυριότερα σημεία της εργασίας. Τέλος, στο παράρτημα εκτίθενται οι διατάξεις του ανωτέρω νόμου σχετικά με την απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας.

Εισαγωγή

Ιθαγένεια είναι ο δημοσίου δικαίου δεσμός ενός ατόμου προς την πολιτεία στο λαό της οποίας ανήκει.¹ Κατά το διεθνές Δικαστήριο η ιθαγένεια είναι ένας νομικός δεσμός που βασίζεται στο κοινωνικό γεγονός του ουσιώδους συνδέσμου, της υπάρξεως συμφερόντων και αισθημάτων ,μαζί με την ύπαρξη αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Θα μπορούσε να λεχθεί ότι η ιθαγένεια αποτελεί τη νομική έκφραση του γεγονότος ότι το άτομο στο οποίο χορηγείται είναι περισσότερο στενά συνδεδεμένο με τον πληθυσμό του κράτους που παρέχει την ιθαγένεια ,παρά με εκείνον οποιουδήποτε άλλου κράτους.²

Η ιθαγένεια αποτελεί προϋπόθεση άσκησης διπλωματικής προστασίας. Η τελευταία συνίσταται στο δικαίωμα ενός κράτους να απαιτήσει από ένα άλλο κράτος ,που κατά παράβαση του διεθνούς δικαίου προκάλεσε ζημία σε υπήκοο του πρώτου, να αντικαταστήσει αυτή τη ζημία.³

Την ιθαγένεια την απονέμουν μόνο κράτη (όχι άλλα διεθνή νομικά πρόσωπα) και μόνο σε φυσικά πρόσωπα. Πρόκειται για ένα νομικό δεσμό μεταξύ Κράτους και φυσικού προσώπου (κατά μία άποψη) ή για ένα στοιχείο του status του προσώπου (σύμφωνα με άλλη γνώμη) ή για μια έννομη σχέση μεταξύ Κράτους και φυσικού προσώπου, της οποίας η ρύθμιση έχει ως αποτέλεσμα την απονομή στο τελευταίο μιας ιδιότητας της προσωπικής του καταστάσεως.⁴ Υποστηρίχθηκαν, λοιπόν, τρεις θεωρίες:

- Η θεωρία της έννομης σχέσης
- Η θεωρία της νομικής κατάστασης
- Η μικτή ή ενδιάμεση θεωρία

Η θεωρία της νομικής καταστάσεως φαίνεται ότι έχει επικρατήσει στη Γερμανία. Η θεωρία της νομικής κατάστασης στηρίχθηκε στη θεωρία της νομικής προσωπικότητας του κράτους, που δε θεωρούσε πια τον μονάρχη ως κύριο του κράτους (του εδάφους αυτού), αλλά ως όργανό του και κατά την οποία ,συνεπώς το άτομο δεν ήταν πια παρεπόμενο του εδάφους, («υπήκοος» του μονάρχη), αλλά μέλος του κράτους.⁵ Κατά τον Ράικο, ορθότερη φαίνεται η θεωρία της νομικής κατάστασης. Πάντως, η νομική φύση της ιθαγένειας δε φαίνεται να έχει μεγάλη πρακτική σημασία γιατί οι νομικές συνέπειες από οποιονδήποτε χαρακτηρισμό της ιθαγένειας είναι περίπου οι ίδιες.

¹ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 1-2

² Ρούκουνας Εμμανουήλ, Διεθνές Δίκαιο ΙΙΙ, 1983, Αθήνα, σελ. 130

³ Ρούκουνας Εμμανουήλ, Διεθνές Δίκαιο ΙΙΙ, 1983, Αθήνα, σελ. 124

⁴ Βρέλλης Βλ. Σπυρίδων, Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, 2001, Αθήνα-Κομοτηνή, σελ. 78

⁵ Ράικος Α, Συνταγματικό Δίκαιο: Θεμελιώδη Δικαιώματα, 2002, Αθήνα, σελ. 537

Όσον αφορά στο περιεχόμενο της ιθαγένειας, αυτό δεν καθορίζεται ρητά από το Σύνταγμα. Ο καθορισμός του ανατίθεται σιωπηρά στον κοινό νομοθέτη.

Ανάλογα με την ιθαγένεια, ένα πρόσωπο είναι ημεδαπός, αλλοδαπός ή ανιθαγενής. Ημεδαπός ή ιθαγενής είναι ή (στην περίπτωση της Ελλάδας) Έλληνας πολίτης ή Έλληνας υπήκοος ή απλώς Έλληνας ή Ελληνίδα είναι όποιος έχει την ελληνική ιθαγένεια. Αλλοδαπός είναι όποιος έχει ξένη υπηκοότητα. Ανιθαγενής είναι όποιος δεν έχει καμία ιθαγένεια.⁶

Ιθαγένεια μπορεί κατ'ακριβολογία να έχει μόνο ένα φυσικό πρόσωπο. Γίνεται, όμως λόγος σε νόμους και διεθνείς συμβάσεις και για «ιθαγένεια» ή «εθνικότητα» νομικού προσώπου, πλοίου ή αεροσκάφους, τα οποία διακρίνονται σε «ημεδαπά» και «αλλοδαπά», ανάλογα με την καταχώρηση, νηολόγηση.⁷

Ο θεσμός της ιθαγένειας παρόλο που είναι θεσμός δημοσίου δικαίου συνδέεται στενά με το ιδιωτικό δίκαιο και κατ'επέκταση με το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.⁸

Ο θεσμός της ιθαγένειας διαφέρει από την έννοια της εθνικότητας (ο δεσμός ενός ατόμου προς ορισμένο έθνος) κατά το ότι η πρώτη είναι ο νομικός δεσμός ενός ατόμου με ορισμένο Κράτος, ενώ η εθνικότητα είναι ο ηθικός δεσμός αυτού με ορισμένο έθνος.⁹

Συχνά ο όρος ιθαγένεια συγχέεται με την εθνικότητα, γεγονός που οφείλεται στην ύπαρξη ταυτόσημου όρου και για τις δύο σε πολλές ξένες γλώσσες. (nationality, nationalité)

Η ιθαγένεια συμπίπτει με την υπηκοότητα παρά τις κάποιες αμυδρές διαφορές μεταξύ τους. Υπηκοότητα (υπό+ακοή) είναι η ιδιότητα του υπηκόου. Υπήκοος είναι αυτός που υπόκειται στην εξουσία ενός κράτους και ανήκει σε αυτό, ο πολίτης.¹⁰ Ο όρος υπηκοότητα έχει μοναρχική προέλευση μια και σημαίνει αυτόν ο οποίος υπακούει και εξουσιάζεται.

⁶ Δαγτόγλου Π.Δ., Σύνταγματικό Δίκαιο: Ατομικά Δικαιώματα, Τόμος Β', 2005, Αθήνα-Κομοτηνή, σελ.1344.

⁷ Δαγτόγλου Π.Δ., Σύνταγματικό Δίκαιο :Ατομικά Δικαιώματα, Τόμος Β', 2005, Αθήνα-Κομοτηνή, σελ.1345.

⁸ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ.3

⁹ Ράικος Α., Σύνταγματικό Δίκαιο: Θεμελιώδη Δικαιώματα, 2002, Αθήνα, σελ.535

¹⁰ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ.8

Η ιθαγένεια αποτελεί αυτή η ίδια το αντικείμενο ενός ατομικού δικαιώματος, του δικαιώματος της ιθαγένειας. Γενική κατοχύρωση του δικαιώματος αυτού περιέχει το αρ.15 της Οικουμενικής Διακηρύξεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κατά το οποίο: «1.Καθένας έχει το δικαίωμα μιας ιθαγένειας.2.Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιθαγένειά του ούτε το δικαίωμα να αλλάξει ιθαγένεια». Παράλληλα το ίδιο ζήτημα ρυθμίζει και το Διεθνές Σύμφωνο περί Ατομικών Δικαιωμάτων στο αρ.24 παρ.3 ότι «Παν τέκνον δικαιούται μιας εθνικότητας».¹¹

Το ισχύον Σύνταγμα δεν αναγνωρίζει ένα γενικό δικαίωμα ιθαγένειας (σε αντίθεση προς τα επαναστατικά συντάγματα της Επιδάουρου, του Άστρους και της Τροιζήνας), αλλά προβλέπει στο αρ.4 παρ.3 ότι: «Έλληνες πολίτες είναι όσοι έχουν τα προσόντα που ορίζει ο νόμος». Ο νόμος στον οποίο παραπέμπει αυτή η διάταξη («επιφύλαξη νόμου») είναι ο Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας του 1955, όπως τροποποιήθηκε επανειλημμένως μεταγενέστερα για να λάβει υπόψη τη Σύμβαση της Βέρνης της 13 Σεπτεμβρίου 1973 για τον περιορισμό της ανιθαγένειας και τη συνταγματική αρχή της ισότητας των δύο φύλων.¹²

Ο πρώτος αυτοτελής νόμος της ελληνικής ιθαγένειας δημοσιεύτηκε στις 15 Μαΐου 1835 και ίσχυσε ως τον Οκτώβριο του 1856 όποτε τα σχετικά με την ιθαγένεια θέματα περιλήφθηκαν στα άρθρα 14-28 του Αστικού Νόμου. Μετά από επανειλημμένες τροποποιήσεις των κανόνων αυτών και προσθήκες για διάφορα ειδικά θέματα, γεννήθηκε η ανάγκη δημιουργίας ειδικού νόμου που να ρυθμίζει κατά τρόπο συστηματικό και με πληρότητα τα ζητήματα της ελληνικής ιθαγένειας. Έτσι εκδόθηκε το ν.δ.3370/1955 περί κυρώσεως του Κ.Ε.Ι. που και αυτό τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τον α.ν. 481/1968, τα ν.δ. 4532/1966, τον ν. 1438/1984, τον ν. 2130/1993. Το ανωτέρω ν.δ. καταργήθηκε με το αρ.34 του ν.3284/2004 Περί κυρώσεως του Κ.Ε.Ι. ο οποίος ρυθμίζει πλέον την κτήση και την απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας.

¹¹ Δαγτόγλου Π.Δ., Σύνταγματικό Δίκαιο: Ατομικά Δικαιώματα, Τόμος Β', 2005, Αθήνα-Κομοτηνή σελ.1343

¹² Δαγτόγλου Π.Δ., Σύνταγματικό Δίκαιο :Ατομικά Δικαιώματα, Τόμος Β', 2005, Αθήνα-Κομοτηνή, σελ.1343

Απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας σύμφωνα με το Σύνταγμα

Το Σ στο άρθρο 4 παρ.3εδ.β' ορίζει τα εξής: 'Επιτρέπεται να αφαιρεθεί η ελληνική ιθαγένεια μόνο σε περίπτωση που κάποιος απέκτησε εκούσια άλλη ιθαγένεια ή που ανέλαβε σε ξένη χώρα υπηρεσία αντίθετη προς τα εθνικά συμφέροντα, με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπει ειδικότερα ο νόμος'.

Η ανωτέρω διάταξη περιέχει μια ειδική επιφύλαξη υπέρ του νόμου για την αφαίρεση της ιθαγένειας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος απέκτησε άλλη ή ανέλαβε σε ξένη χώρα υπηρεσία αντίθετη προς τα εθνικά συμφέροντα. Ενόψει της καίριας σημασίας του ζητήματος αυτού, για την νομική θέση του προσώπου ορθό είναι να θεωρηθεί πως το Σ επιφυλάσσεται, σε σχέση τόσο με την κτήση όσο και με την απώλεια της ιθαγένειας, υπέρ του τυπικού νόμου και συνεπώς αποκλείεται εδώ η νομοθετική εξουσιοδότηση.¹³

Το Σ προβλέπει δύο λόγους απώλειας της ιθαγένειας: α) την εκούσια απόκτηση αλλοδαπής ιθαγένειας και β) την ανάληψη σε ξένη χώρα, υπηρεσίας αντίθετης προς τα εθνικά συμφέροντα.

Το αρ.4 παρ.3 του Σ δεν κάνει λόγο για το ενδεχόμενο εκούσια αποβολής της ελληνικής ιθαγένειας. Αυτή ωστόσο θα μπορούσε να θεωρηθεί ως δικαίωμα που απορρέει κυρίως από την κατά αρ.5 παρ.1 του Σ ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, εφόσον συντρέχουν λόγοι σχετικοί με την επί μακρό χρόνο μόνιμη εγκατάσταση του ενδιαφερομένου στο εξωτερικό.¹⁴

Το Σύνταγμα περιορίζει μόνο την εκούσια απώλεια της ιθαγένειας, κατοχυρώνοντας ατομικό δικαίωμα διατηρήσεως της ελληνικής ιθαγένειας. Το δικαίωμα αυτό στηρίζεται σε τρεις βασικές αρχές: Α) η εκούσια απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας δεν είναι ποτέ αυτοδίκαιη, αλλά προϋποθέτει πάντοτε κρατική πράξη (απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών)

Β) η εκούσια απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας δεν είναι ποτέ συλλογική
Γ) απαγορεύεται η αυθαίρετη στέρηση της ελληνικής ιθαγένειας

Απώλεια λόγω εκούσιας απόκτησης αλλοδαπής ιθαγένειας

Πρόκειται για εκούσια αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας η οποία ρυθμίζεται λεπτομερώς από τον Κ.Ε.Ι. και συγκεκριμένα από το αρ.16. Ειδικότερα, η ελληνική ιθαγένεια αποβάλλεται: 1. όταν κάποιος απέκτησε με τη βούλησή του αλλοδαπή ιθαγένεια 2. όταν κάποιος ανέλαβε δημόσια υπηρεσία σε αλλοδαπό κράτος, εφόσον η ανάληψη της

¹³ Χρυσόγονος Κ., Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 1998, Αθήνα, σελ. 150

¹⁴ Χρυσόγονος Κ., Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 1998, Αθήνα, σελ. 151-152

υπηρεσίας αυτής συνεπάγεται κτήση της ιθαγένειας του εν λόγω κράτους³.σε περίπτωση υποβολής αίτησης περί αποβολής από άτομο που έχει αποκτήσει και αλλοδαπή ιθαγένεια.Οι προϋποθέσεις αποβολής στην πρώτη περίπτωση είναι η απόκτηση αλλοδαπής ιθαγένειας,η απόκτηση αυτή να είναι εκούσια και όχι αναγκαστική και ο ενδιαφερόμενος να έλαβε τη σχετική άδεια της Ελληνικής πολιτείας.Οι προϋποθέσεις της αποβολής της ιθαγένειας στη δεύτερη περίπτωση είναι η αναδοχή δημόσιας υπηρεσίας σε αλλοδαπή πολιτεία,η αναδοχή της υπηρεσίας αυτής να έχει ως συνέπεια την απόκτηση της ιθαγένειας της εν λόγω Πολιτείας και ο ενδιαφερόμενος να πήρε την άδεια της Ελληνικής Πολιτείας.

Στην τρίτη περίπτωση οι προϋποθέσεις της αποβολής είναι η κατοχή αλλοδαπής ιθαγένειας,η υποβολή αιτήσεως και η αποδοχή αυτής από την Ελληνική Πολιτεία.¹⁵

Η απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας λόγω εκπτώσεως.

Πρόκειται για περίπτωση ακούσιας αποβολής της ελληνικής ιθαγένειας. Η έκπτωση από την ιθαγένεια δεν αποτελεί μια ποινή αλλά ένα διοικητικό μέτρο.¹⁶Η δεύτερη περίπτωση του αρ.4 παρ.3 εξειδικεύεται στον Κ.Ε.Ι. και καθιστά δυνατή την κήρυξη κάποιου ως εκπτώτου 1.αν ανέλαβε δημόσια υπηρεσία σε αλλοδαπό κράτος και εμμένει σε αυτή παρά την πρόσκληση του Υπουργού Εσωτερικών να απόσχει απ' αυτήν2.αν κάποιος κατά τη διαμονή του στην αλλοδαπή ενήργησε πράξεις ασυμβίβαστες προς την ιδιότητα του Έλληνα και αντίθετες προς τα συμφέροντα της Ελλάδας.

Για την εφαρμογή της διάταξης δεν έχει καμία σημασία η νομική μορφή της προσλήψεως του Έλληνα πολίτη από την αλλοδαπή πολιτεία και, συγκεκριμένα,αν αυτός προσλήφθηκε ως μόνιμος ή με θητεία δημόσιος υπάλληλος ή με σύμβαση ορισμένου ή αορίστου χρόνου.Ο δημόσιος χαρακτήρας της υπηρεσίας κρίνεται σύμφωνα με το δημόσιο δίκαιο της αλλοδαπής πολιτείας.¹⁷

Τέλος,ο όρος εθνικά συμφέροντα είναι μια αόριστη νομική έννοια και γι' αυτό η διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται στενά και συγκεκριμένα, υπό την έννοια ότι η αφαίρεση της ιθαγένειας είναι επιτρεπτή μόνο όταν η υπηρεσία του Έλληνα πολίτη σε ξένη χώρα παραβιάζει το καθήκον πίστεως στην πατρίδα.

¹⁵ Ράικος Α.,Συνταγματικό Δίκαιο:Θεμελιώδη Δικαιώματα,2002,Αθήνα,σελ.553

¹⁶ Ράικος Α.,Συνταγματικό Δίκαιο:Θεμελιώδη Δικαιώματα,2002,Αθήνα,σελ.562

¹⁷ Ράικος Α.,Συνταγματικό Δίκαιο:Θεμελιώδη Δικαιώματα,2002,Αθήνα,σελ.563

Σύμφωνα με τον ν.3284/2004

Ο ν.3284/2004 περί κυρώσεως του κώδικα ελληνικής ιθαγένειας απαριθμεί ορισμένες περιπτώσεις απώλειας της ελληνικής ιθαγένειας στα άρθρα 16-21.Οι περιπτώσεις αυτές είναι οι εξής:

Α)απώλεια λόγω κτήσης αλλοδαπής ιθαγένειας(άρθρο 16)

Β)απώλεια λόγω εκπτώσεως(άρθρο 17)

Γ)απώλεια λόγω δήλωσης αποποίησης(άρθρο 18)

Δ)απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας τέκνων πολιτογραφηθέντων Ελλήνων(άρθρο 19)

Ε)Απώλεια λόγω υιοθεσίας από αλλοδαπό(άρθρο 20)

ΣΤ)Απώλεια με δήλωση λόγω γάμου με Έλληνα(άρθρο 21)

Απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας λόγω κτήσης αλλοδαπής
ιθαγένειας

Άρθρο 16

Λόγω κτήσης αλλοδαπής ιθαγένειας.

1. Αποβάλλει την ελληνική ιθαγένεια, μετά από άδεια του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, όποιος: α) απέκτησε με την βούλησή του αλλοδαπή ιθαγένεια

Η από παλιά κρατούσα αρχή «ο άπαξ πολίτης εσαεί πολίτης» (semel civis semper civis) έχει πλέον εγκαταλειφθεί. Σήμερα κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα να αλλάξει την ιθαγένειά του είτε για να αποκτήσει νέα ιθαγένεια είτε για να παύσει να είναι άτομο διπλής ιθαγένειας.¹⁸ Δεν αρκεί, όμως απλά και μόνο η βούληση του ενδιαφερόμενου προσώπου για να αλλάξει την ιθαγένειά του αλλά απαιτείται να συντρέχουν και κάποιες προϋποθέσεις για να συμβεί αυτό. Η ελευθερία βούλησης ενός ατόμου προκειμένου να μεταβάλει την ιθαγένειά του συνδυάζεται σχεδόν σε όλες τις νομοθεσίες του κόσμου με την εύλογη αξίωση της πολιτείας να έχει τον κυρίαρχο λόγο επί του ζητήματος της αποβολής της ιθαγένειας των υπηκόων της.¹⁹

Προϋποθέσεις αποβολής της ελληνικής ιθαγένειας λόγω κτήσης αλλοδαπής ιθαγένειας μετά από εκφρασθείσα βούληση:

Α) Δεν αρκεί να έχει υποβληθεί απλά και μόνο η αίτηση για πολιτογράφηση σε ξένη χώρα ή να έχει κατά οποιονδήποτε άλλο τρόπο υποβληθεί από μέρους του ενδιαφερόμενου προσώπου αίτημα σχετικό με κτήση της αλλοδαπής ιθαγένειας, αλλά απαιτείται και επιπλέον να έχει πραγματοποιηθεί η πολιτογράφηση του ημεδαπού στην ξένη αυτή χώρα, έτσι ώστε αυτός να αποτελέσει μέρος του λαού της.²⁰ Β) Η κτήση της αλλοδαπής ιθαγένειας γίνεται έπειτα από εκφρασθείσα βούληση εκ μέρους του αποβάλλοντος την ελληνική ιθαγένεια προσώπου

Γ) έπειτα από άδεια του έλληνα Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Αξίζει να σημειωθεί σε αυτό το σημείο ότι η ελληνική πολιτεία μέχρι προσφάτως δεν χορηγούσε την άδεια για την απόκτηση αλλοδαπής ιθαγένειας διότι το εθνικό συμφέρον επέβαλε τη συγκράτηση του δεσμού των πολιτών με την πατρίδα.

¹⁸ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 149

¹⁹ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 150

²⁰ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 151

Άρθρο 16παρ.1 εδ.β': «ή ανέλαβε δημόσια υπηρεσία σε αλλοδαπό κράτος,εφόσον η ανάληψη της υπηρεσίας αυτής συνεπάγεται κτήση της ιθαγένειας του εν λόγω κράτους.»

Η διάταξη αυτή προβλέπει την περίπτωση της αποβολής της ελληνικής ιθαγένειας λόγω αναδοχής δημόσιας υπηρεσίας σε αλλοδαπή πολιτεία.Στην περίπτωση αυτήν πρέπει να συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

Α)ο Έλληνας πολίτης να έχει αναδεχθεί δημόσια υπηρεσία σε αλλοδαπή πολιτεία.Η αναδοχή υπηρεσίας επομένως σε διεθνή Οργανισμό δεν λαμβάνεται υπόψιν.²¹

Β)Η υπηρεσία στην αλλοδαπή πολιτεία πρέπει να είναι δημόσια, χαρακτηρισμός ο οποίος γίνεται με βάση το δίκαιο της ξένης πολιτείας.

Γ)Η αποδοχή της δημόσιας υπηρεσίας πρέπει να συνεπάγεται την κτήση της ιθαγένειας της εν λόγω πολιτείας η οποία να επέρχεται αυτοδίκαια με την πρόσληψη ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο από μέρους της ξένης πολιτείας, όχι όμως έπειτα από εκδηλωθείσα βούληση του αναδεχθέντος την δημόσια αυτή υπηρεσία προσώπου.²²

Δ)Άδεια του Υπουργού των Εσωτερικών προκειμένου να αποβάλει το συγκεκριμένο πρόσωπο την ελληνική ιθαγένεια.

Στις δύο ανωτέρω περιπτώσεις του αρ.16§1 η αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας επέρχεται από τη πραγματική κτήση της αλλοδαπής ιθαγένειας και όχι από την χορήγηση της άδειας.Επίσης,η κατά ανωτέρω αποβολή έχει προσωπικό χαρακτήρα και δεν επιφέρει καμιά συνέπεια στην ιθαγένεια των τέκνων.

Άρθρο 16παρ.2:Αποβάλλει επίσης την ελληνική ιθαγένεια όποιος έχει αποκτήσει και αλλοδαπή ιθαγένεια, εφόσον γίνει δεκτή από τον πιο πάνω Υπουργό αίτησή του περί αποβολής της ελληνικής ιθαγένειας.Στην περίπτωση αυτή η αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας επέρχεται από την αποδοχή της αίτησης.»

Η διάταξη αυτή αφορά πρόσωπα διπλής ιθαγένειας που απέκτησαν την αλλοδαπή ιθαγένεια όχι με τη θέλησή τους αλλά με τη γέννησή τους ή και αργότερα.Η αποβολή όμως της ελληνικής ιθαγένειας για τα παραπάνω πρόσωπα επέρχεται από την αποδοχή της αίτησης.²³

²¹ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή,Δίκαιο Ιθαγένειας,2003,Αθήνα-Θεσσαλονίκη,σελ.153

²² Παπασιώπη-Πασιά Ζωή,Δίκαιο Ιθαγένειας,2003,Αθήνα-Θεσσαλονίκη,σελ.153

²³ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή,Δίκαιο Ιθαγένειας,2003,Αθήνα-Θεσσαλονίκη,σελ.155

Άρθρο 16παρ.3: Η κατά την παρ.1 άδεια παρέχεται και η κατά την παρ.2 αποδοχή της αιτήσεως γίνεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγενείας. Δε δύναται να παρασχεθεί η άδεια ή να γίνει δεκτή η αίτηση, αν ο αιτών υπέχει ή καθυστερεί στρατιωτική υποχρέωση ή διώκεται για κακούργημα ή πλημμέλημα.»

Η γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγενείας ,εφόσον πρόκειται για απλή γνώμη και όχι για σύμφωνη γνώμη δεν είναι δεσμευτική για τον Υπουργό.²⁴

Ο αιτών θα πρέπει στην αίτησή του να αναφέρει τα περιστατικά που τον οδήγησαν στην απόφασή του να ζητήσει την αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας και να προσκομίσει πιστοποιητικό ότι δεν υπέχει ή ότι δεν καθυστερεί τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις,εάν πρόκειται για άρρενα , καθώς επίσης και πιστοποιητικό ότι δεν καταδιώκεται για κακούργημα ή πλημμέλημα.

²⁴ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή,Δίκαιο Ιθαγένειας,2003,Αθήνα-Θεσσαλονίκη,σελ.155

Αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας λόγω έκπτωσης

Έκπτωση είναι η εκ μέρους της πολιτείας αφαίρεση της ιθαγένειας ορισμένου προσώπου λόγω σοβαρού παραπτώματος²⁵.

Άρθρο 17

Λόγω εκπτώσεως

1. Μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος της ελληνικής ιθαγένειας:

α. “Όποιος ανέλαβε δημόσια υπηρεσία σε αλλοδαπό κράτος και, μετά από πρόσκληση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης προς αυτόν να απόσχει εντός οριζόμενης προθεσμίας από την υπηρεσία αυτή, ως αντίθετη προς τα συμφέροντα της χώρας, εμμένει σε αυτή”.

Η διάταξη αυτή ρυθμίζει την περίπτωση εκπτώσεως λόγω αναδοχής αλλοδαπής δημόσιας υπηρεσίας. Για την εφαρμογή της διάταξης θα πρέπει:

Α) να πρόκειται για πρόσωπο που ανεδέχθη δημόσια υπηρεσία στην αλλοδαπή με τη θέλησή του.

Β) η υπηρεσία να είναι δημόσια

Γ) η υπηρεσία να παρέχεται προς αλλοδαπή πολιτεία και όχι προς διεθνή Οργανισμό.

Δ) να έχει απευθυνθεί εκ μέρους του Υπουργού Εσωτερικών προς το εν λόγω άτομο επιταγή για να απόσχει της αλλοδαπής υπηρεσίας μέσα σε ορισμένη προθεσμία και αυτός να εμμένει στην απόφασή του.

Έκπτωση λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς προς την ελληνική ιθαγένεια Άρθρο 17παρ.1 εδ.β’:

Όποιος κατά τη διαμονή του στην αλλοδαπή ενήργησε προς όφελος αλλοδαπού κράτους πράξεις ασυμβίβαστες προς την ιδιότητα του Έλληνα και αντίθετες προς τα συμφέροντα της Ελλάδας.

Για την εφαρμογή αυτής της διάταξης απαιτείται:

Α) το άτομο να ενήργησε πράξεις ασυμβίβαστες προς την ιδιότητά του ως Έλληνα

Β) οι πράξεις αυτές θα πρέπει να αντιβαίνουν προς τα συμφέροντα της Ελλάδας και να ενεργούνται προς όφελος της αλλοδαπής πολιτείας

Γ) το άτομο να διαμένει στο εξωτερικό κατά το χρόνο που ενήργησε τις ασυμβίβαστες αυτές πράξεις, γιατί αν διαμένει στην Ελλάδα, τότε κατά τον Βάλληνδα ενδείκνυται περισσότερο η τιμωρία αυτού κατά τους ποινικούς νόμους του ουσιαστικού μας δικαίου, παρά η έκπτωση αυτού από την ελληνική του ιθαγένεια.²⁶

²⁵ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 162

²⁶ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 164

Άρθρο 17παρ.2: Η κατά την προηγούμενη παράγραφο έκπτωση απαγγέλλεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από αιτιολογημένη σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας...».

Η γνώμη του Υπουργού πρέπει να είναι αιτιολογημένη. Ο Υπουργός δεν είναι υποχρεωμένος να απαγγείλει την έκπτωση εάν η γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας είναι υπέρ αυτής. Για να απαγγείλει, όμως, ο Υπουργός των Εσωτερικών ένα πρόσωπο έκπτωτο της ελληνικής ιθαγένειας απαιτείται πάντοτε η σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας που θα πρέπει να αναφέρεται στα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά που δικαιολογούν την έκπτωση.²⁷

«...η δε απώλεια της ιθαγένειας επέρχεται από τη δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

Άρθρο 17παρ.3:

Η κατά το άρθρο αυτό κήρυξη κάποιου ως έκπτωτου της Ελληνικής ιθαγένειας ενεργεί ατομικά και δεν επηρεάζει την ιθαγένειά του, της συζύγου και των ανήλικων ή ενήλικων τέκνων του.

²⁷ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 167

Άρθρο 18

Λόγω δήλωσης αποποίησης

«Επιτρέπεται η αποποίηση της ελληνικής ιθαγένειας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος είναι ενήλικος, δηλώνει ότι έχει παύσει να υφίσταται πλέον γνήσιος δεσμός του με τη Χώρα και διαμένει στην αλλοδαπή...»
Για την εφαρμογή, επομένως της διάταξης πρέπει να συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

Α) το άτομο να είναι ενήλικο

Β) να δηλώσει ότι έχει πάψει να υφίσταται πλέον γνήσιος δεσμός με την Ελλάδα

Γ) Να διαμένει στο εξωτερικό

Η δεύτερη προϋπόθεση, δηλαδή η ανυπαρξία γνήσιου δεσμού με την Ελλάδα θα πρέπει να αποδεικνύεται από τον ενδιαφερόμενο. Δεν αρκεί, επομένως η απλή δήλωση του τελευταίου ότι δεν υφίσταται πλέον ο γνήσιος δεσμός. Επιπλέον θα πρέπει να αποδειχθεί πως το συμφέρον του δηλούντος είναι να αποκτήσει την αλλοδαπή ιθαγένεια. Η διάταξη αυτή βρίσκει επί παραδείγματι εφαρμογή στην περίπτωση τέκνων πολιτογραφηθέντων Ελλήνων που δε δήλωσαν εντός έτους από τη ενηλικίωσή τους ότι επιθυμούν να απολέσουν την ελληνική ιθαγένεια.

«Για την αποποίηση υποβάλλονται δήλωση ενώπιον του Έλληνα προξένου του τόπου διαμονής του ενδιαφερομένου και αίτηση προς τον Υπουργό των Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η αποδοχή της αίτησης γίνεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγενείας με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο χρόνος απώλειας της ιθαγένειας ανατρέχει στο χρόνο αποδοχής της αίτησης.»

Ο νομοθέτης δεν απαιτεί ο ενδιαφερόμενος να έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις ώστε να προβεί στην αποποίηση διότι από την στιγμή που θα αποδειχθεί «γνήσιος δεσμός» του ενδιαφερομένου με την αλλοδαπή χώρα δεν μπορούμε να απαιτούμε από αυτόν και την προηγούμενη εκπλήρωση των στρατιωτικών του υποχρεώσεων.²⁸

²⁸ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 170

Άρθρο 19

Απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας τέκνων πολιτογραφηθέντων Ελλήνων

Σύμφωνα με την πρώτη παρ. αυτού του άρθρου τα τέκνα πολιτογραφηθέντων Ελλήνων που έγιναν Έλληνες σύμφωνα με την διάταξη του αρ.11, μπορούν να αποβάλουν την ελληνική ιθαγένεια αν:

A) είναι αλλογενή. Αλλογενής είναι εκείνος που δεν κατάγεται από Έλληνες, δεν έχει ελληνική εθνική συνείδηση και δεν συμπεριφέρεται ως Έλληνας. Το πρόσωπο αυτό έχει μεν την ελληνική ιθαγένεια, αλλά επειδή δεν είναι Έλληνας στην εθνικότητα τεκμαίρεται ότι ο δεσμός του με το ελληνικό έθνος, είναι εντελώς χαλαρός και εύθραυστος.²⁹

B) διατηρούν την ιθαγένεια που είχαν κατά την πολιτογράφηση του γονέα τους

Γ) δηλώσουν τη θέλησή τους για αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας στο Δήμαρχο ή στον Πρόεδρο της Κοινότητας ή στην ελληνική προξενική Αρχή του τόπου κατοικίας τους ή διαμονής τους, μέσα σε ένα έτος από την ενηλικίωσή τους. Αντίγραφο της δήλωσης υποβάλλεται αμέσως από τις παραπάνω αρχές στο Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Η διάταξη αυτή αφορά άτομα που απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια λόγω πολιτογράφησης των γονέων τους όταν ήταν ανήλικα.

Η διατήρηση της αρχικής ιθαγένειας εκ μέρους των τέκνων πολιτογραφηθέντων Ελλήνων αποσκοπεί στη αποτροπή δημιουργίας περιπτώσεων ανιθαγενών ατόμων.

Άρθρο 19 παρ.2

Για την αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας εκδίδεται απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

²⁹ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 159

Άρθρο 20

Λόγω υιοθεσίας από αλλοδαπό:

«Έλληνας που υιοθετήθηκε πριν από την ενηλικίωσή του ως τέκνο αλλοδαπού, δύναται μετά από αίτηση του υιοθετήσαντος, αν αποκτά την ιθαγένεια αυτού, να αποβάλει την ελληνική ιθαγένεια με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ο οποίος θα εκτιμήσει τις ειδικές συνθήκες που υπάρχουν, έπειτα από γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγενείας. Η αίτηση δε γίνεται δεκτή, εάν ο υιοθετηθείς υπέχει ή καθυστερεί στρατιωτική υποχρέωση ή διώκεται για κακούργημα ή πλημμέλημα.»

Οι προϋποθέσεις για την αποβολή της ελληνικής ιθαγενείας λόγω υιοθεσίας ως τέκνο αλλοδαπού είναι:

Α) Ο υιοθετήσας αλλοδαπός να υποβάλει σχετική δήλωση βούλησης που περικλείεται στην αίτησή του προς τον Υπουργό Εσωτερικών

Β) Η υιοθεσία να έγινε πριν να συμπληρώσει ο υιοθετηθείς το 18ο έτος της ηλικίας του

Γ) να έχει αποκτήσει ο υιοθετηθείς ήδη την αλλοδαπή ιθαγένεια του θετού γονέα του.

Δ) εφόσον πρόκειται για άρρενα, να μην υπέχει στρατιωτική υποχρέωση ή έστω να καθυστερεί αυτή

Ε) να μην καταδιώκεται για κακούργημα ή πλημμέλημα από τις ελληνικές αρχές.³⁰

Προϋπόθεση για τα ανωτέρω είναι να υπάρχει έγκυρη υιοθεσία κάτι το οποίο κρίνεται με βάση τα ουσιαστικά δίκαια που καθορίζονται ως εφαρμοστέα από το αρ.23ΑΚ δηλαδή από το ελληνικό δίκαιο ως δίκαιο της ιθαγενείας του τέκνου που υιοθετείται από αλλοδαπό και από το αλλοδαπό δίκαιο που εκάστοτε θα ορίζεται ως εφαρμοστέο ως το δίκαιο της ιθαγενείας υιοθετούντος ή των υιοθετούντων.³¹

³⁰ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγενείας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 157

³¹ Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγενείας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 157

Άρθρο 21

Με δήλωση λόγω γάμου με Έλληνα

«Αλλοδαπή που απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με Έλληνα και διατηρεί την αλλοδαπή ιθαγένεια, αποβάλλει την ελληνική ιθαγένεια, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου κατοικίας ή διαμονής της. Για την αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.»

Η διάταξη αυτή αποτελεί την υλοποίηση της συνταγματικής επιταγής περί ισότητας των δύο φύλων (αρ.4 παρ.2). Η επιταγή αυτή υλοποιήθηκε και με τον ν.1342/1983 για την κύρωση της Σύμβασης των Η.Ε. για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών, το αρ.9 παρ.1 του οποίου ορίζει ότι τα κράτη-μέλη παρέχουν στις γυναίκες ίσα δικαιώματα με εκείνα των ανδρών όσον αφορά την απόκτηση, την αλλαγή και τη διατήρηση της υπηκοότητάς τους.

Είναι πλέον γεγονός ότι έχει καθιερωθεί η αρχή της ανεξαρτησίας της ιθαγένειας των συζύγων (απόρροια του σεβασμού της γυναίκας στα σύγχρονα νομοθετήματα) και η αρχή της ατομικότητας της ιθαγένειας μέσα στην οικογένεια, κάτι που σημαίνει ότι κάθε μέλος της μπορεί να έχει την ιθαγένεια που επιθυμεί.³² Κατά συνέπεια, ο γάμος δεν επηρεάζει την ιθαγένεια των συζύγων και, επομένως, κάθε σύζυγος διατηρεί την ιθαγένεια που έχει.

Για την εφαρμογή της διάταξης απαραίτητες προϋποθέσεις αποτελούν η ύπαρξη εγκύρου γάμου και η διατήρηση της αλλοδαπής ιθαγένειας εκ μέρους της γυναίκας που απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με Έλληνα. Καθίσταται προφανής εν προκειμένω η προσπάθεια του νομοθέτη να αποτρέψει την περίπτωση δημιουργίας ανιθαγενών προσώπων.

³² Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 173

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η ιθαγένεια είναι ο δημοσίου δικαίου δεσμός ενός ατόμου με την πολιτεία στον λαό της οποίας ανήκει. Αποτελεί ένα θεσμό ιδιαίτερης σημασίας τόσο κατά το δημόσιο διεθνές (π.χ. θεσμός διπλωματικής προστασίας) όσο και κατά το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, αλλά και ταυτόχρονα ατομικό δικαίωμα που κατοχυρώνεται τόσο από το Σύνταγμα όσο και από την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ένα άτομο μπορεί να αποβάλει την ιθαγένειά του καθώς η αρχή "ο άπαξ πολίτης εσαεί πολίτης" έχει πλέον εγκαταλειφθεί.

Η απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας ρυθμίζεται στο άρθρο 4παρ.3 του Συντάγματος: "Επιτρέπεται να αφαιρεθεί η ελληνική ιθαγένεια μόνο σε περίπτωση που κάποιος απέκτησε εκούσια άλλη ιθαγένεια ή που ανέλαβε σε ξένη χώρα υπηρεσία αντίθετη προς τα εθνικά συμφέροντα, με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπει ειδικότερα ο νόμος. Η συγκεκριμένη διάταξη επιφυλάσσεται υπέρ του τυπικού νόμου και συνεπώς αποκλείεται εδώ η νομοθετική εξουσιοδότηση. Έτσι, το ζήτημα αυτό ρυθμίζεται πλέον με σαφήνεια από τον ν. 3284/2004 Περί τροποποίησης του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας ο οποίος στα άρθρα 16-21 απαριθμεί τις περιπτώσεις απώλειας. Συγκεκριμένα η τελευταία επέρχεται : 1. Λόγω κτήσης αλλοδαπής ιθαγένειας 2. Λόγω εκπτώσεως 3. Λόγω δήλωσης αποποίησης 4. Απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας τέκνων πολιτογραφηθέντων Ελλήνων 5. Λόγω υιοθεσίας 6. Με δήλωση λόγω γάμου με Έλληνα

Σύμφωνα με την νομολογία του ΣτΕ³³ η αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας, έχοντας καίρια σημασία για την πολιτεία, καθώς ανάγεται στη συγκρότησή της, δεν επαφίεται στη βούληση των πολιτών, αλλά εξαρτάται από τη συναίνεση της πολιτείας με την παροχή άδειας η οποία χορηγείται όταν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, τους οποίους εκτιμά η Διοίκηση με διακριτική ευχέρεια.

³³ ΣτΕ 345/1978, Το Σ 1978, 348, ΣτΕ 1061/1978, Το Σ 1978, 550

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ιθαγένεια είναι ο δημοσίου δικαίου δεσμός ενός ατόμου προς την πολιτεία στον λαό της οποίας ανήκει. Η ιθαγένεια αποτελεί ατομικό δικαίωμα το οποίο κατοχυρώνεται τόσο στο Σύνταγμα όσο και στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η ελληνική ιθαγένεια μπορεί να απολεσθεί κατά το Σύνταγμα λόγω εκούσιας απόκτησης αλλοδαπής ιθαγένειας ή λόγω ανάληψης αντίθετης προς τα εθνικά συμφέροντα υπηρεσίας σε ξένη χώρα. Δυνατή είναι, επίσης, η απώλεια όταν συντρέχει κάποια εκ των περιπτώσεων που προβλέπουν τα αρ.16-21 του ν. 3284/2004 Περί κυρώσεως του Κ.Ε.Ι. και οι οποίες είναι: η κτήση αλλοδαπής ιθαγένειας(αρ.16), η έκπτωση(αρ17), δήλωση αποποίησης(αρ.18), απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας τέκνων πολιτογραφηθέντων Ελλήνων(αρ.19), υιοθεσία από αλλοδαπό(αρ.20), δήλωση λόγω γάμου με Έλληνα(αρ.21)

SUMMARY

Citizenship is the bond of the public law that connects a person with its country. Citizenship constitutes a human right which is secured by the Constitution as well as the Worldwide Declaration of Human Rights.

The Greek citizenship can get lost according to the Constitution due to the voluntary acquisition of a foreign citizenship or due to the fact that a person undertakes a service in a foreign country that is opposite to the national interests. The loss is also possible when a case that is prescribed by the law 3284/2004 is fulfilled. These cases are the following:

The acquisition of a foreign citizenship (article 16), fall (article 17), declaration of refusal (article 18), the loss of the citizenship of persons whose parents have been naturalized as Greek citizens, (article 19), adoption by a foreigner, (article 20), declaration due to marriage to a Greek (article 21)

ΒΑΣΙΚΑ ΛΗΜΜΑΤΑ

Αλλοδαπός
Αλλογενής
Ανιθαγενής
Εθνικότητα
Ημεδαπός
Ιθαγένεια
Ομογενής
Υπηκοότητα

BASIC ENTRY

Foreigner

Indigenous

Native

Citizenship

Nationality

Stateless

Unpatriotic

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βρέλλης Βλ. Σπυρίδων, Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, 2001, Αθήνα-Κομοτηνή

Δαγτόγλου Π.Δ., Συνταγματικό Δίκαιο: Ατομικά Δικαιώματα, Τόμος Β', 2005, Αθήνα-Κομοτηνή

Παπασιώπη-Πασιά Ζωή, Δίκαιο Ιθαγένειας, 2003, Αθήνα-Θεσσαλονίκη

Ράικος Α., Συνταγματικό Δίκαιο: Θεμελιώδη Δικαιώματα, 2002, Αθήνα

Ρούκουνας Εμμανουήλ, Διεθνές Δίκαιο ΙΙΙ, 1983, Αθήνα

Χρυσόγονος Κ., Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 1998, Αθήνα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Άρθρο 16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΑΠΩΛΕΙΑ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

I. Λόγω κτήσης αλλοδαπής ιθαγένειας.

1. Αποβάλλει την Ελληνική Ιθαγένεια, μετά από άδεια του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, όποιος: α) Απέκτησε με τη βούληση του αλλοδαπή ιθαγένεια, ή β) Ανέλαβε δημόσια υπηρεσία σε αλλοδαπό κράτος, εφόσον η ανάληψη της υπηρεσίας αυτής συνεπάγεται κτήση της ιθαγένειας του εν λόγω κράτους. Η άδεια δύναται για εξαιρετικούς λόγους να παρέχεται και μετά την κτήση της αλλοδαπής ιθαγένειας, οπότε η αποβολή της Ελληνικής Ιθαγένειας επέρχεται από την παροχή της άδειας.

2. Αποβάλλει επίσης την Ελληνική Ιθαγένεια όποιος έχει αποκτήσει και αλλοδαπή ιθαγένεια, εφόσον γίνει δεκτή από τον πιο πάνω Υπουργό αίτηση του περί αποβολής της Ελληνικής Ιθαγένειας. Στην περίπτωση αυτή η αποβολή της Ελληνικής Ιθαγένειας επέρχεται από την αποδοχή της αίτησης.

3. Η κατά την παρ. 1 άδεια παρέχεται και η κατά την παρ. 2 αποδοχή της αιτήσεως γίνεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας. Δεν δύναται να παρασχεθεί η άδεια ή να γίνει δεκτή αίτηση, εάν ο αιτών υπέχει ή καθυστερεί στρατιωτική υποχρέωση ή διώκεται για κακούργημα ή πλημμέλημα.

Άρθρο 17

II. Λόγω εκπτώσεως.

1. Μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος της ελληνικής ιθαγένειας:
α. Όποιος ανέλαβε δημόσια υπηρεσία σε αλλοδαπό κράτος και, μετά από πρόσκληση του Υπουργού Εσωτερικών,

Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης προς αυτόν να απόσχει εντός οριζόμενης προθεσμίας από την υπηρεσία αυτή, ως αντίθετη προς τα συμφέροντα της χώρας, εμμένει σε αυτή, και

β. Όποιος κατά τη διαμονή του στην αλλοδαπή ενήργησε προς όφελος αλλοδαπού κράτους πράξεις ασυμβίβαστες προς την ιδιότητα του Έλληνα και αντίθετες προς τα συμφέροντα της Ελλάδας.

2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο έκπτωση απαγγέλλεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από αιτιολογημένη σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας, η δε απώλεια της ιθαγένειας επέρχεται από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η κατά το άρθρο αυτό κήρυξη κάποιου ως εκπτώτου της Ελληνικής Ιθαγένειας ενεργεί ατομικά και δεν επηρεάζει την ιθαγένεια του, της συζύγου και των ανήλικων ή ενήλικων τέκνων του.

Άρθρο 18

III. Λόγω δήλωσης αποποίησης.

Επιτρέπεται η αποποίηση της ελληνικής ιθαγένειας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος είναι ενήλικος, δηλώνει ότι έχει παύσει να υφίσταται πλέον γνήσιος δεσμός του με τη Χώρα και διαμένει στην αλλοδαπή. Για την αποποίηση υποβάλλονται δήλωση ενώπιον του Έλληνα προξένου του τόπου διαμονής του ενδιαφερομένου και αίτηση προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η αποδοχή της αίτησης γίνεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο χρόνος απώλειας της ιθαγένειας ανατρέχει στο χρόνο αποδοχής της αίτησης.

Άρθρο 19

IV. Απώλεια της Ελληνικής Ιθαγένειας τέκνων πολιτογραφηθέντων Ελλήνων.

1. Τα τέκνα πολιτογραφηθέντων Ελλήνων, τα οποία έγιναν Έλληνες σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 11, μπορούν να αποβάλουν την ελληνική ιθαγένεια, αν:

α) Είναι αλλογενή.

β) Διατηρούν την ιθαγένεια που είχαν κατά την πολιτογράφηση του γονέα τους και

γ) Δηλώσουν τη θέληση τους για αποβολή της Ελληνικής Ιθαγένειας στο Δήμαρχο ή στον Πρόεδρο της Κοινότητας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου κατοικίας τους ή της διαμονής τους, μέσα σε ένα έτος από την ενηλικίωση τους. Αντίγραφο της δήλωσης υποβάλλεται αμέσως από τις παραπάνω αρχές στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Για την αποβολή της Ελληνικής Ιθαγένειας εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 20

V. Λόγω υιοθεσίας από αλλοδαπό.

Έλληνας που υιοθετήθηκε πριν από την ενηλικίωση του ως τέκνο αλλοδαπού, δύναται μετά από αίτηση του υιοθετήσαντος, εάν αποκτά την ιθαγένεια αυτού, να αποβάλει την Ελληνική ιθαγένεια με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ο οποίος εκτιμά τις ειδικές συνθήκες, μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας. Η αίτηση δεν μπορεί να γίνει δεκτή, εάν ο υιοθετηθείς υπέχει ή

καθυστερεί στρατιωτική υποχρέωση ή διώκεται για κακούργημα ή πλημμέλημα.

Άρθρο 21

VI. Απώλεια με δήλωση λόγω γάμου με Έλληνα.

Αλλοδαπή που απέκτησε την Ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με Έλληνα και διατηρεί αλλοδαπή ιθαγένεια, αποβάλλει την Ελληνική ιθαγένεια, αν δηλώσει τη σχετική βούληση της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου της κατοικίας της ή της διαμονής της. Για την αποβολή της Ελληνικής ιθαγένειας εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

